

Foch y Fum

Setmanari bilingüe inimich de ses penes y amich d'es bon humò

Jesucristo y los cléricales

Separación de la Iglesia con el Estado

Ser católico por convicción moral, es una virtud; serlo por conveniencia propia, es un abuso y tildarse como tales sin serlo y con el único afán de cobrarse un vitalicio con el que crearse puedan una envidiable posición, (envidiable entre ellos) es cometer la mayor hipocresía que soñar pueda mortal alguno.

La Iglesia ha de persistir, el catolicismo ha de imperar pues que no es lógico matar un ideal, pero más ilógico es todavía, perjudicar al neutro ciudadano a quien no han podido convencer los sermones y pláticas sagradas del Prelado, quien representando al Cristo descalzo y desnudo, paséase en automóvil cubiertas sus carnes con ropas de fina lana y completando sus vestiduras un traje archisuperior adornado con valiosos encajes coquetonamente colocados y ensortijados sus dedos con un derroche de oro y pedrería. Es ilógico, repito, hacer víctimas de la lujo y bienestar, al sufrido pueblo que a grandes voces y con sobrada-razón pide un radical cambio de régimen y quien con más insistencia lo reclama, es quien conoce a fondo y de memoria la Doctrina del Cristo a quienes ellos representan en la Tierra.

«Amáos los unos a los otros» y son las sacrifías centros de conspiración, lavaderos vergonzosos donde salen a relucir rencores personales entre los de su clase, puesto que ambicionan sinó todos, en su mayoría, escalar altos puestos, no para ensalzar al Supremo Hacedor, sinó para disfrutar un sueldo mayor al que les está consignado.

«Bienaventurados los que sufren hambre y sed de justicia, porque con ello ganarán el Reino de los Cielos;» y, ¿no deberían ser ellos los primeros en morir bienaventurados? ¿No son ellos los primeros en ver como el pueblo sufre injustamente hambre y sed por lo que la Divina Providencia debiera castigarles si no renuncian al subsidio que del Estado cobran, cuyos millones de pesetas representan el excesivo trabajo mal retribuido del explotado proletario? ¿No sería más humanitario que ellos renunciaran el vitalicio antes que llegue el cercano día de arrebatarlos a la fuerza? ¿Hay católicos? Si los hay, paguen ellos el capricho de sostener su ideal y si este ideal no existe, vayase el Catolicismo con la música a otra parte ya que España no ha de salvarse con oraciones ni con plegarias que no pasan el límite de lo espiritual, mas si con el advenimiento de un Gobierno Administrativo que pensione uniformemente los conservadores del pueblo, alejándose de fanatismos y caprichos desconocidos que son la bancarrota Nacional.

Hayan católicos, conserven sus centros de reunión, celebren sus funciones pero en lugar de percibir una subvención del Estado, paguen a este un tributo como lo hacen los teatros y demás centros donde se comercia con el público aficionado al espectáculo que se representa y de ahí vendrá el derrumbamiento de escandalosos campanarios y la elevación de humeantes chimeneas que con sus densas nubes de humo dibujarán el hermoso lema:

ESPAÑA PROGRESIVA Y GRANDE

(Continuará)

JORGE MARTÍ ROSELLÓ.

Pasej d'es Born

Sa milló Cerveceria
 que tenim a dins Ciutat
 es Gambrinus. Cada dia
 molta de clientela cria
 p'és seu licor aclamat.

Gambinius

Es «Mascle Ros» a Manacó

Convidad p'és devot e intelijent colaboradó *Milja-Bota*, disparet decapvespre, después de dinà a la gracia de Deu, pasant per devant Sant Miquel, vati partí a s'estació, prench *boleto*, salud D. Pera'n Toni (vicari d'una iglesia petita que dona molts de perdons) y a Manacó falta jent.

Rapidament per amunt, pasam per Santa Maria, (ora-pronobis) Consej que el Dimoni mos n'alliber Sant Antoni) no hay troba remey, Inca que avuy está fet un Infern, (Deu mos n'alliber) fins arribá a s'agricola Ciutat administrada per un Alcalde *modelo*, homolant prevengut, que no sa lleva may es *chubasquero* de demunt perque fa memori d'aquell refrán que diu: «A vegades allá hont sa pensen que no hay plou, no hay poren està de goteras.»

Rebut p'en *Mitja-Bota* y despues d'es ritual «bonnes fardes que Deu mos dò», visitarem es Club Manacó, compost de *membres* cristians, es Salón Cine ahont tot heu fan a les foscas y per un forat per lo cual estarem amb cinta mes de dues hores, y despues de peli-culejà, anarem a veure s'Estanquera la cual mos fe encendre es puro.... que haviem comprat.

Anam a «Ca'n Felip,» sopam en *Mitja-Bota* y jo plegats, mos n'anam a dormi..... (desplegats, jojo! amb axó no vati d'amitjes com un que en verem a n'es Port.) Diumenge ma despertaren ses renoueres campanes tocant sa missa primera, ma tóca sa criada, (a sa porta c'eh?) m'axec amb calsons blancs (com que tench acostum de dormir) ma vati seña, (amb sa mà dreta) vati anà a canvià s'algo a n'es *canari* (amb sa mà esquerda, ve en *Mitja-Bota*, berenam, mos posam dins un carril y a ses Covas d'ets Hams partim.

Rebut per sa posadera.... (amigo i quina posaderal!) li pos s'uy demunt, (es de sa cara petita) li pos afecta trempat amb cariño y s'aparició d'un *Hercules* amb mes *bemols* que un piano, ma fá comprender que era casada y vati desisti de posarli res mes.

Mentre es guia mos feya llum, veim sa primera cova, sa d'es degotisos, però, no se si m'explich, vamos..... sa de l'amo, sa d'ets Hams jare! ¡Una preciosidad! Tant es curiós turista, com s'intelijent *covista*, ja no es pot imaginar veure coves (de pedra) mes importants ni mes caprichoses que ses d'ets Hams. ¡Tant blancas! ¡Pereixen de ceral! Un lago d'aigo, (no es d'raigordent y heu fatj constà perque no sa domin per enganats es *moscarts de grifó* que les visitin, crusa per dins ses coves y a sa clarò d'un magnesio, (no es purgant) veuen reflejades ses figures dins s'algo. Despues de visitarò tot, regresarem, y sa posadera desitjosa de que l'hey posás ben posat, m'obri.... s'album de memories, ahont vati estampari un vers. (Aigordent com diria en Revenjoli.)

Prenim carruatje y a n'es Port ahont mos esperaven un estol de futbolistas (y no es cap cuento) y un arrós amb calamá d'aquells que l'amo de «Ca'n Felip» fa perque los sa menji un a tre.

¡Vaje un dinà! Tan agrahits quedarem es *tragóns*, que contant cuentos excomunicatis, riguerem tot es capvespres fins s'horà d'klärí confes ja que qui perd y riu pocavergoña següi.

Altre vegada carril y a Manacó amb aigo y sense *chubasquero*. ¡Vaje un *chubasco!* ! Cuantes de vegades alabarem es gust de s'Alcalde!

Es vespre anarem a n'es «Cine Variedades,» ahont D. Toni mos toca tot lo que volguem y mos ho tocá de primera, atxems d'Austria, Rusia y Prusia, un resopón a sa sortida, dilluns demà a n'es tren, *boleto* cap a Palma y arrib a sa Capital de sa Font de ses Tortugas, amb companyia d'un homon que hem digué que era en SENAT de Sineu, però que jo no heu vati creure perque amb un cop d'uy vati veure que duya.... molt de lastre.

ES MASCLE ROS.

Trájichs aconteixaments d'Inca

Dies fa, que previstas eran ses anomalidades del dia; a penas legalment constituida sa Junta de Subsisténcia y posad aquesta fil a la guya per fer cumpli los seus acuerdos, *conflicto en puerta*.

S'acordá de tasá ets articles de primera necesidad, y es venedors de verduras resolqueren no surti de PATATA los seus puestos de venta y aquí fué troya.

Era dijous allà a les vuit y mitja cuant grupos de obrers, pacíficamente sa dirijiren a varios de los venedors y venedoras de verduras en súplica de que a les

Anunci a n'es «FOCH Y FUM»

(Per setmanes y amb variació)	
Plana entera (prosa o vers)	100 Ptas.
id. mitja	60 "
id. cuarta part	35 "
Versos de 10 retxes, «décima»	2 "
id. 5 id. «quintilla»	1 "
Amb prosa CINCH centims per paraula.	

(Tirada: 4000 exemplars)

bones posas en a la venta pública y a preu de tasa ses patates que almacenadas tenian.

Entre uns y otros mediaren frases indecorosas y de moment sa veran rodar per terra borrèxons, faves, pesols, raves y damés y amb un tancar y obri, d'uis varen haver fet disape.

Pochs moments despues, per tod arréu sa veran obrers, que uns en carros de mà, altres a espaldas, transportaven patates a sa Casa Consistorial y altres *aprovechados* prenguentse sa justisia per la seva mà repartiren PATATA per tod arréu, y a la brevedad s'havia fet ja sa repartidora, però cuant sa indignació trespassa los limites de tod pasifich Inquiero va ser cuant arribaren notis de serf *asalto* o saqueo que los amotinads estaven fent a s'estació d'es Ferro-Carril d'hont desapareguran casi per encant varies tonelades de farina, segó, sal y autres mercancies; per tot arréu sa notaven rastros de mercaderias tirades a perdra y lo lamentava tot bon Inquiero.

Esplicació tenia que los sachis de patates sabent que arreconads estaven y una vegada trasportades a sa Casa Consistorial haguesan estat venuds a preu de tasa y hasta que del fondo comú s'hagués abonad el seu quebrant ja que sense patata tenian los seus puestos les venedoras y venedòs; però ja may devian pasar mes avant los aconteixaments.

Segurissim estich que trescoreguda una hora despues del desastre, los mateixos autòs lo lamentaven vivament. *Actos* de tal indole desdivan el bon nom de que disfruta nostra ben volguda *Roqueta*.

¿Quin de los venedors de fora que setmanalment mos duya a vendra las sevas mercaderias, devant tal estat de coses no quedarà retred y cercará nous mercats deixantmós a noltros sensa?

Cési tal estad de coses; y repetesch una vegada mes que tals actes desdiven del bon sentid comú de tot poble civilisad.

Barbó.

MES NOTICIS.—Sa comentan de moltes maneras serts regoneixaments que sa diu han fet sa Benemerita durant s'anit, de los cuales (sa diu també) que s'han trobades varias partidas de los objectas que durant los desastrosos aconteixaments faltaven; sa fan les 12 y a nostra Casa Consistorial los primates polítichs celebran reunio magna a los cuales s'Alcalde, manifesta el seu desidid proposit de dimitir.

Per tot arréu obrers y Guardia Civil, sembla un dia de festa majó.

Son las 2 y mitja cuant imponent manifestació obrera protesta y visita s'Alcalde; aquest promet complour y obrar en justicia disolguentsé pacíficament y agrads, es resto del dia tranquil.

Barbó.

VENGA NOTICIS.—Avuy com ehi, nostra plassa de verduras du dol; los puestos deserdys unicament dos, son los venedòs que han posad a la venta las sevas mercaderias.

Sa fan las 4 y en sesiò extraordinari a la cual assitixan 14 Seños Concejals dimiteix el S.º Amengual, ocupa sa presidencie el S.º Morey concejal liberal de major número de electos y per 13 votz y una papeleta en blanch queda elegid Alcalde D. Pedro Ferrer una de ses primeras figuras d'es partid liberal en qui sifram nosras esperansas y celebraré tenga asert y sort en solucionar los difícils problemas de actualidad.

LLORENS BBLTRÁN (Barbó)

NOTA DE REDACCIÓ.—Tot lo que mos conta es Barbó amb valiosa prosa, mos ho escriu en *Clare-T* amb meritori vers, y fent justicia, publicam avuy lo d'es Corresponsal y un altre dia anirà lo de s'aventatjat poeta y colabordó.

¡Al Perú! ¡Al Perú!

De sa Fonda del Perú
 may d'el Mon m'hen he queixat.
 Brilla per sa netedat,
 p'és menjá fresh y segú,
 no la protesta ningú
 y en canvi tothom l'alaba
 ja que es seu menjá es guayaba
 y adamés per pochs vellóns
 tant gròses son ses raccions
 que ni un mort de fam so acaba.

Juan Sans

Juan Sans

Pintó superió

En Tomeu Gay es pintó
de sa Plassa Sant Antoni
fa un trebay molt superió
es qui amb sobrada rahó
trebaya mes que nn dimoni.

PINTÓ

Primera part de sa Controversia

ALARONERITO-BOLCHIVIQUI

— Andreu, (digué D. Llorens) per favó, es temps d'ensendre foch porias comenà es teu tema y com ja sé que per moltes reóns m'has de vensa ta demán sias clá y curt.

— Idó, (comensa n'Andreu) ja què així heu desitjes fer es possibles per fé es teu gust. Com jo y tot el mon, hem pogut veure que s'imperi caríquil va per terra; avuy son molts qui ja han afinat ses trampes a n'es miracles de Sant Solé y C.º, lo mateix que d'es seños qui sols saluden un dia, (es dia que han mesté es vot) y quant es vot ha meste es seño no en troba a la vila; (ni nià.) S'ha pogut aprova que de s'oposisió a sa pràctica heyá molta diferenci, fins a n'es punt que un gran homo, ple de llum y bons programes que converteix en promeses desde s'oposició, cuant arriba a agafar sa presidensi dins sa pràctica, sa torna o el fan tornà tan petit que ni el mateix sa coneix; tal ha pesat a n'es companeros de voste, y si no arriben a tirarsé s'Ultimatum p'és cap serà per sa necesidad de conservá s'unio encare que no crech que sa derrota tenga remey.

(Continuarà)

S'ALARONERITO.

Colón 68

Un bon consev

Si voléu curiosidad
molt bon gust y economía
cosa rara avuy en dia
amb s'asunto d'es calsat,
és es mes acreditad
per masclles y per famellas
de bon gust, totes aquelles
que vulguéu du un peu curiós.
atropelláu, calsaurós
a Can Rafel Estarellas.

Colón 68

ESTELLICONS

Conferencia telefónica

Entre es Marqués Vedad y en Xeripas.
— S'isenó: ha arribat es giro sevillano de 25.000 pesetes y esta en podé d'es mono banqué, per atendre a ses necessitats de sa Reina d'es Gitanos, la qual ha arribada avuy amb so vapor, ve recomenada a n'es banqué de ses monerías....

— Bona mona ma canta Xeripas!

— Si, señó Marqués, y ell l'ha acompañada a bresét a n'es Grand Hotel.

— Porcada! ¿Y que mes Xeripas?

— Que na Ketí l'está esperant a Vosa Mercé a París, que s'estranjera que li donà sa tarjeta a «La Protectora» vol parlá amb Vosa Mercé, que sa que va coneixé amb so seu viatje a Lange l'espera a n'es Kiosko....

— Cuanta demanda tench! ¡Ni si fos comerciant de cotorras.... y Horos!

— Si jo li puch ajudá señó Marqués....

Y are estan desde aquell dia
aquests dos telefonistes
passant molt cruel malaltia
y prop de Sa Loquería
per causa de ses conquistas.

Per un de Costitx

S'altre dia vengué a Ciutat, un costitxenç anomenat Llorens (a) Puput, el cual sa va trobá amb un país seu y conversantli li preguntá: «Ahont trobaria un dentista y es seu país li enseñá es dentista de sa Plassa de Santa Eulària; dit Llorens hey va pujá y lo que li passá ell heu sap. Llorens Puput ta vuy di que quant tornis a Ciutat procuris està enterat d'es presto que has de acudí.

Un paisa seu.

SECUESTRADA: Cuadro dramático en verso UN REAL.

PINTÓ

De Santañy

¿No coneixeu es Tenorio santañiné aquell que per dins casinos y cafés pregonà que famella que ell li posa s'uy demunt tant si es casada, viuda com fadrina la du a sa parada de ses sebes?

— No el coneixeu? Es aquell que s'altre dia acudí a sa cita que li donà aquella viuda de marit viu y cuant el tengué al lugar del suceso, surt s'homo amb una verga de bou y tanta vergada li dá que el ma deixá fet una calamidad.

El sa creu que ningú heu sap però cuant jo heu dich, señal que n'estich enterat.

Miquel Mossón fa vuy dí
que no fases tant es brau
pues verga de bou fa blau
y si per ses cuijas cau
perilla de sanch sortí.

Telegrams

Bauxa Arenal fusté corruptó devall pins intent frustrat.

Setmana qui vé datos.

Prest biografías concejals manacorins llevaré cartas hipòcritas señores de mimbre amanesant no desciudaré campanya usurera.

Mitja-Bota.

Cine «La Protectora»

A «La Protectora», anau
si es que gust voléu passá
ja que allá vos recreau
y amb ses cintas disfrutau
pues es lo milló que es fá.

Sa Lley ha d'essé per tots

A «La Almudaina» de diumenge dia 16, lletjim lo siguiente: «Para esta mañana a las diez y media está señalada en esta Audiencia la vista en juicio oral y público de la causa instruida por el Juzgado de Manacor contra Melchor Miquel y otro, acusados del delito de injurias.»

— Y sa Lley d'es Descans Dominical Seños Majistrats? (Celebra un juicio oral amb diumenge)

O s'ha de condemná es Tribunal per havé infrinxit sa Lley, o s'han d'excomunicá es periodistas de «La Almudaina» per embusteros.

— Que no heu troba Doctor Rigoberto?

D'es Pes de sa Paya

Feim present a n'es sollerichs empresaris d'es Cine de s'Asistencia Palmasaria, que si no posen sordina a n'es motor, mos veurem precisats a protestá o a demaná entrada de cá a n'es Cine.

Si fos es motor d'una fàbrica que marxás per doña... feina a n'ets obrés, no diríem res, però tractantsé d'un divertiment, o que l'instalín amb degudes condicions o que el llevin.

Un altre dia en tornaré parlá.

Es vehinats que no poren dormi.

Instalacions eléctriques

Per posá electricidad
en Tomeu Pons es d'es bons,
está ja aparroquianat
y per trabayá aviat
es s'únich en Tomeu Pons.

De Caimari

Sa cuadrilla d'es llosés are vol fe téresetes amb tronxos y graneretes perque no tenen res mes. Si no heu saben fé milló trob que les fan ben xarecas. Jo hen vatj veure a Ca ses Pepas a sa derrera funció y creis que p'és derrés dies ja hen tenien enipipat, s'havien pasat p'és cap de que quedás esbucat un ball amb tantes fadrines. Si tenen sort d'entrari sense permis dins es rotlo, gueren gut de masté un motlo per tornarlos confeji.

Tres flies de sa mare.

Carta d'un sogra a un jenie

Sr. D. G. R.

Espero no será molesto, pues las personas como V. que se portan como los salvajes se les debe despreciar.

Suyo affmo. J. C.

Aquest seño d'el Terreno, deu havé olvidad que mos trobám a n'es sigle XX que es s'època que com mes civilisats son, mes salvajades cometent ets homos y sinó, sa present carta, es un botón de muestra.

Excomunicats d'Artá

Ses chispas d'el Doctor Rigoberto també mos han arribat per aquí; poch deu sobre que es lectós de FOCH Y FUM estam barayats amb s'hipocresia y que tota excomunicació que mos envien la posám amb trempadura de bacallá y com avuy es bacallá está molt mes excomunicat que es FOCH Y FUM ja que amb dobbés no s'hen troba, axi es que tantsols no perdém es temps amb trempá lo que mos ha enviat el Dr. Rigoberto.

Si fos amb temps de Torquemada, axi ja no vendria es cas d'excomunicació perque Es Masclé Ros ja estaria torrat com un Sant Llorens.

Mes conta los tendrà a n'es propagandistas d'aquell Cristo que morí per redimi s'homo, que l'imitasen y axi tendrien qui los feria costat, però com demostren lo contrari, ningú creu amb sos seus sermons y molt mes nos es lectors de FOCH Y FUM.

Mes de lamentá es s'excomunicació de subsistencies y es miracles d'es nostre Ajuntament, pues lo del Dr. Rigoberto, es humo que desaparece por las nubes.

NOTA.—La setmana qui vé anirà s'asunto de sa pedra, de sa propiedat d'el S.º Marqués a la que el Señor Juliá es s'apoderat.

Rusñol.

D'es Capellá

A n'aquest poble tenim una famella que peteix de llenyo llarga que axi com està mermulant tot lo sant dia per dedins ses cuines d'es cafés y demés vainats, mes valdría que sa ocupás en sa botiga y no xerrás mes de lo que no li importa perque ja pasa de mida y no li està massa bé, per consiguent si no ature aquest remug que dú me veure obligat a treure moltes de brequetas que no bastarián quatre latas de sebó fluix per rentarles.

Pues ja que te entererán d'aquesta foquifumada si sa llenyo no has frenada moltes mes na sortirán.

Un que n'está tocat.

Caragols beñuts

Tant si es un com son molts junts de per tots aquests redols
Bons Ayres es un d'es punts que es diumenjes y es tilluns fa millós es caragols.

Fira libre

COUPLETS DE FOCH Y FUM

Conquista de Carnaval

Música de «Junto al Puente de la Peña»

(La Canción del Olvido) 1.ª PART

A n'es Pont de sa Riera vatj trobá un xerefinet y era una ca-talinera que està a n'es Jonquet. Com que esperave es tranvia prop d'ella hem vatj quedá dret y amb gran picardia a sa nina fatj s'uyet.... Y partim amb alegría junts cap a Ca na Tronét.

Un desfrés de segadora a sa nina vatj llogá y cap a «La Protectora» partim a ballá.

Y com no es molt balladora aviat sa meretjá.

— Ay rey meu.—¿Que es bebé?

— Jo m'acúb.—No hay ha pô.

— Nem a seu-re cauré.

— Aferra-da et tench jo.

Y abrahonante bé li vatj di:—Que es axó, que es axó, que es axó....

¡Mujer! Primorosa clavellina.

Aném a n'es Jonquet y aquest meretj ta fojirá pues jo ta faré espassá es fret y juré que un Masclé tu has d'estima Rossét.....

Es Masclé Ros.

Couplet per la setmana qui vé: «CONQUISTA DE CARNAVAL» (2.ª Part.) Música de (A la dueña que la sirve) (Canción del Olvido.)